

LIETUVOS TEISĖSAUGOS PAREIGŲNŲ FEDERACIJA

J. Jasinskio g. 9–207, LT-01112 Vilnius
tel. +370 603 32354, el. p. info@ltpf.lt, <http://www.ltpf.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191998645

Vidaus reikalų ministerijai

2022-07-14 Nr. 4-148

el. p. bendrasisd@vrm.lt
el. p. adrianas.meckovskis@vrm.lt
el. p. sigitas.mitalauskas@vrm.lt
el. p. jura.ivonaityte@vrm.lt

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacija (toliau – LTPF), pagal kompetenciją susipažinusi su atsiųštais derinti teisės aktų projektais (pagrindinis numeris Nr. 22-9948), teikia savo nuomonę, pastabas ir siūlymus.

1. Dėl teisės akto projekto Nr. 22-9915 „Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 6, 31¹ ir 81 straipsnių pakeitimo įstatymas“ (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1646267), pranešame, kad dėl Vidaus tarnybos statuto (toliau – VTS) 6 ir 81 straipsnių pakeitimų pastabų ir pasiūlymų neturime.

Dėl VTS 31¹ straipsnio (Perkėlimas į karjeros valstybės tarnautojo pareigas) pakeitimo pranešame, kad manome, jog dabar yra netikslinga keisti šį straipsnį, nes Vidaus reikalų ministerijoje (toliau – VRM) daugiau negu metus veikia sudaryta darbo grupė iš visų centrinių statutinių įstaigų ir socialinių partnerių (profesinių sąjungų) atstovų, kuri rengia naują VTS projektą.

Minėtame VTS projekte siūloma naują 32 straipsnį (Perkėlimas į karjeros valstybės tarnautojo pareigas tarnybinio būtinumo atveju) išdėstyti kitaip, negu siūloma keisti VTS 31¹ straipsnį.

Naują 32 straipsnį (Perkėlimas į karjeros valstybės tarnautojo pareigas tarnybinio būtinumo atveju) siūloma išdėstyti taip:

„Tarnybinio būtinumo atveju, kai valstybės institucijų ar įstaigų vadovai šį klausimą ~~suderina~~, centrinės statutinės įstaigos vadovo įsakymu pareigūnas jo rašytiniu sutikimu gali būti laikinai, iki 3 metų laikotarpiui, perkeltas į karjeros valstybės tarnautojo pareigas **toje pačioje statutinėje įstaigoje, arba kai valstybės institucijų ar įstaigų vadovai šį klausimą suderina** - kitoje valstybės institucijoje ar įstaigoje, jeigu pareigūnas atitinka Valstybės tarnybos įstatyme nustatytus priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas bendruosius reikalavimus ir pareigybei, į kurią jis perkeliamas, nustatytus specialiuosius reikalavimus. **Pareigūno rašytinis sutikimas perkelti jį į karjeros valstybės tarnautojo pareigas nereikalingas karo padėties, nepaprastosios padėties, ar ekstremaliųjų situacijų atvejais.** Tarnybinio būtinumo atveju pareigūno perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas terminas, ~~valstybės institucijų ar įstaigų vadovams suderinus~~, gali būti

pratęstas, tačiau ne ilgiau kaip 2 metams. Pareigūno perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas laikotarpis įskaitomas į pareigūno vidaus tarnybos stažą. Perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas laikotarpiu pareigūnui taikomos šio statuto nuostatos, išskyrus darbo užmokestį reglamentuojančias nuostatas, taip pat *mutatis mutandis* taikomos Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos dėl tarnybinės veiklos vertinimo. Perkeltam į karjeros valstybės tarnautojo pareigas pareigūnui darbo užmokestis nustatomas pagal jo einamas **karjeros ne-statutinio** valstybės tarnautojo pareigas, tačiau ne mažesnis kaip nustatytasis iki perkėlimo. Pasibaigus pareigūno perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas laikotarpiui, pareigūnas grąžinamas į iki perkėlimo eitas pareigas, o kai šių pareigų nėra, jo rašytiniu sutikimu gali būti skiriamas į kitas lygiavertės pareigūno pareigas, o kai ir šių pareigų nėra, – laikinai, iki atsiras laisvos lygiavertės pareigos, jo rašytiniu sutikimu gali būti skiriamas į žemesnės pareigūno pareigas. Visais atvejais šiam pareigūnui mokamas ne mažesnis negu iki perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas nustatytas darbo užmokestis **ir paliekamas jo iki perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas turėtas laipsnis.**“

Be to, į VTS projekto 68 straipsnį įtraukta nauja 6 dalis (pagal LTPF siūlymą, kuriam buvo pritarta ir nurodytoje darbo grupėje), kurioje yra siūloma reglamentuoti, jog „**6. Pareigūno, šio statuto 32 straipsnio nustatyta tvarka perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas karo padėties, nepaprastosios padėties, ar ekstremaliųjų situacijų atveju perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas laikas įskaitomas į tarnybos laiką pareigūnų ir karių valstybinei pensijai skirti.**“

2. Dėl teisės akto projekto Nr. 22-9918 „Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 17 straipsnio pakeitimo įstatymas“ (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1646270) pranešame, kad pastabų ir pasiūlymų neturime.

3. Dėl teisės akto projekto Nr. 22-9948 „Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymas“ (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1646309) teikiame toliau nurodytas pastabas ir pasiūlymus:

3.1. Siūlome papildyti Valstybės tarnybos įstatymo (toliau – VTĮ) projekto (toliau – projektas) 1 straipsnio 2 dalį nuostatomis dėl kolektyvinių sutarčių taikymo valstybės tarnyboje, kad kolektyvinės sutartys taptų dar vienu teisės aktu, kuris reglamentuoja valstybės tarnautojų darbo santykius, socialines ir kitas garantijas;

3.2. Siūlome įtraukti ir aiškiai reglamentuoti projekte nuostatas, susijusias su profesinių sąjungų atstovų veikla. Šios nuostatos yra galiojančiame VTĮ, pvz., VTĮ 17 straipsnio 6 dalyje „6. Valstybės tarnautojai, kurie yra profesinių sąjungų atstovai, turi teisę dalyvauti sprendžiant valstybės tarnautojų vertinimo, tarnybinių nuobaudų skyrimo klausimus, taip pat dalyvauti profesinių sąjungų organizacinėje veikloje. Tam skiriama iki 16 valandų tarnybos (darbo) laiko per mėnesį ir už šį laiką mokamas darbo užmokestis, tačiau bendras tarnybos (darbo) laiko valandų skaičius per metus negali viršyti 100 valandų. Kolektyvinėse sutartyse gali būti sulygta dėl didesnio tarnybos (darbo) laiko valandų skaičiaus.“;

3.3. Siūlome projekto 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyti maksimalaus amžiaus ribojimą (galiojančiame VTĮ yra nustatyta, kad ne vyresnis kaip 65 metų). T. y. siūlome nustatyti arba iki 70 metų, arba iki 65 metų, bet su galimybe pratęsti 5 metams (tarnybos pratęsimo institutas kaip pvz., įtvirtintas galiojančiame Vidaus tarnybos statute);

3.4. Siūlome ir projekto 8 straipsnio 2 dalyje arba padidinti maksimalų amžių iki 70 metų, arba palikti kaip siūloma iki 65 metų su galimybe pratęsti 5 metams;

3.5. Siūlome braukti 12 straipsnio 5 dalį ir įtvirtinti, kad į įstaigos vadovo pareigas būtų priimami asmenys tik konkurso būdu, atitinkamai tikslinant projekto 32 straipsnį;

3.6. Siūlome iš esmės peržiūrėti projekto 14 straipsnį, nes siūlomas valstybės tarnautojų perkėlimo į kitas valstybės tarnautojų pareigas teisinis reglamentavimas kelia daug klausimų dėl jo objektyvumo ir teisinio tikrumo;

3.6.1. Siūlome aiškiai reglamentuoti projekto 14 straipsnio 4, 5 ir 6 dalyse, koks yra laikino perkėlimo terminas, ir kas jį nustato, nes nesant termino, laikinas perkėlimas tampa nuolatiniu. Taip pat siūlome braukti iš 4 dalies nuostatą dėl nuolatinio perkėlimo, nes iš esmės yra įtvirtinamas pareigų pasikeitimas be konkurso. Be to, manytina, kad siūlomas projekto 14 straipsnio 4 dalies teisinis reglamentavimas yra ydingas, nes sudaro sąlygas į pareigas priimančiam asmeniui atsikratyti jam nepatinkančio asmens. Tai, kad numatytas sutikimas, problemos neišsprendžia;

3.6.2. LTPF yra neaišku, dėl kokių priežasčių nebeliko projekto 14 straipsnio 4 ir 5 dalyse tarnybinės būtinybės sąlygos, nes tampa neaiškus praktinis šių normų taikymas. Pažymime, kad tarnybinės būtinybės sąlyga lieka tik projekto 14 straipsnio kitose dalyse, kuriose kalbama apie specialius teisės aktus;

3.6.3. Siūlome keisti projekto 14 straipsnio 5 ir 6 dalis, apjungti į vieną, nes iš esmės šios dalys reglamentuoja tuos pačius atvejus ir santykius;

3.6.4. Siūlome tikslinti projekto 14 straipsnio 9 dalį, nes neaišku, kaip ši dalis koreliuoja su 4 dalimi (sutikimo reikia), 5 dalimi (sutikimo nereikia) ir 6 dalimi (sutikimo nereikia). Taip pat siūlome tikslinti, koks turi būti sutikimas, nes projekto 14 straipsnio 9 dalyje nurodytas rašytinis sutikimas, 4 dalyje – sutikimas, 16 dalyje – rašytinis sutikimas;

3.6.5. Siūlome išbraukti projekto 14 straipsnio 10 dalį, atitinkamai peržiūrint vertinimo institutą. Tai siūloma atsižvelgiant į tai, kad vertinimo procese nebelieka vertinimo komisijų ir siūlomas teisinis reglamentavimas gali sudaryti sąlygas nepotizmui;

3.6.6. Taip pat siūlome projekto 14 straipsnyje reglamentuoti laikinojo valstybės tarnautojo perkėlimo sąlygas;

3.7. Siūlome tikslinti projekto 18 straipsnį, nes nėra aišku, ar laikinojo valstybės tarnautojo veikla yra vertinama, ar ne, ir koks taikomas teisinis reglamentavimas;

3.8. Siūlome keisti projekto 18 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip: „6. Įstaigos vadovo tarnybinę veiklą vertina ši valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens, o kai įstaigos vadovą į pareigas priima kolegiali institucija, – šios institucijos vadovas. Karjeros valstybės tarnautojo **ir laikinojo valstybės tarnautojo** tarnybinę veiklą vertina jo tiesioginis vadovas. Valstybės tarnautojas turi teisę kviesti ~~biudžetinės įstaigos darbuotojų atstovavimą įgyvendinančių subjektų~~ **profesinės sąjungos, kurios narys yra**, atstovą dalyvauti tiesioginio vadovo atliekamame jo vertinime. **Valstybės tarnautojas, kuris nėra profesinės sąjungos narys, turi teisę kviesti darbo tarybos atstovą dalyvauti tiesioginio vadovo atliekamame jo vertinime.**“;

3.9. Siūlome tikslinti projekto 18 straipsnį, tame tarpe ir 8 dalį, nes nėra jokių nuostatų, reglamentuojančių tolesnį procesą, t. y. kas vyksta toliau, kai valstybės tarnautojas nesutinka su tiesioginio vadovo vertinimu. Todėl siūlome tikslinti vertinimo procedūros reglamentavimą, aiškiai numatant apeliacijos, nesutinkant su tiesioginio vadovo įvertinimu, institutą. T. y. siūlome, arba palikti vertinimo komisijas kaip apeliacijos instrumentą, arba nustatyti kitą aiškų apeliacijos instrumentą, pavyzdžiui, apskundimą aukštesnio lygio vadovui. Be to, siūlome į projekto 18 straipsnį įtraukti nuostatą, kad vertinimo metu priimti sprendimai yra skundžiami teismui;

3.10. Atsižvelgdami į 3.6.5 p. pateiktą komentarą, siūlome braukti projekto 18 straipsnio 9 dalies 3 punktą;

3.11. Siūlome tikslinti projekto 18 straipsnio 9 dalies 4 punktą, nes yra neaiškus šios

nuostatos taikymas. Manome, kad ši nuostata netinka dalyje, kurioje vardijamos alternatyvos labai gerai įvertintiems tarnautojams, todėl siūlome šią nuostatą išdėstyti kaip savarankišką dalį. Be to, siūlome tikslinti žodžius „gali būti siūlomas“ ir rašyti, kad įstaigos padalinio vadovui yra siūloma įrašyti jį į pretendentų į įstaigų vadovų pareigas rezervą;

3.12. Siūlome ypatingą dėmesį skirti projekte įtvirtinamam darbo apmokėjimo sistemos institutui ir pakoreguoti projekto nuostatas pagal toliau pateiktas pastabas ir pasiūlymus;

3.12.1. Siūlome projekte 19 straipsnyje aiškiai reglamentuoti kriterijus, teisinius pagrindus, vadovaujantis kuriais, yra rengiama, keičiama ar panaikinama darbo apmokėjimo sistema. Kartu siūlome, kad būtų nustatytas ir aiškus mechanizmas, procedūra dėl įstaigos darbuotojų atstovavimą įgyvendinančių subjektų atstovų dalyvavimo darbo apmokėjimo sistemos rengime, keitime, suderinime ar panaikinime;

3.12.2. Siūlome tikslinti projekto 19 straipsnio 1 dalį ir įtraukti, kaip yra galiojančiame VTĮ dabar, priedą už Lietuvos tarnybos stažą;

3.12.3. Siūlome keisti projekto 19 straipsnio 3 dalį ir įrašyti, kad darbo apmokėjimo sistemoje konkrečiai pareigybei yra nustatomas konkretus pareiginės algos koeficientas, o ne pareiginės algos koeficientų intervalas. Tuo pačiu siūlome, kad, jeigu bus palikta nuostata projekto 19 straipsnio 3 dalyje dėl darbo apmokėjimo sistemoje konkrečiai pareigybei pareiginės algos koeficientų intervalo nustatymo, siūlome, kad darbo apmokėjimo sistemoje būtų aiškiai reglamentuotas metodas, pagal kurį bus nustatomas konkrečiai pareigybei pareiginės algos koeficientas, atsižvelgiant į siūlomą intervalą;

3.12.4. Siūlome papildyti nurodytą 3 dalį ir įtraukti į ją skatinimo institutą, nes skatinimo institutas turi būti darbo apmokėjimo sistemos dalimi;

3.13. Siūlome tikslinti projekto 22 straipsnio 2 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip: „kitomis socialinėmis skatinimo priemonėmis ~~įstaigos vadovo nustatyta tvarka~~ **darbo apmokėjimo sistemoje** nustatyta tvarka ne didesne kaip valstybės tarnautojo vienos pareiginės algos dydžio suma per metus.;

3.14. Siūlome keisti projekto 23 straipsnio 2 dalį ir įtraukti į ją tarnybinių atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes.

Kartu siūlome palikti projekte, kaip yra dabar galiojančiame VTĮ, tarnybinių atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių sąrašus;

3.15. Siūlome projekte tikslinti sąvokas ir vietoj žodžių „dėl ligos“ rašyti žodžius „dėl laikinojo nedarbingumo“;

3.16. Nepritariame projekte siūlomam teisiniam reglamentavimui dėl atostogų (projekto 29 straipsnis), siūlome palikti dabartinį teisinį reglamentavimą dėl atostogų, nustatytą galiojančiame VTĮ, nes iš esmės tai yra vienintelė likusi socialinė garantija;

3.17. Siūlome peržiūrėti visą projektą ir nerašyti nuorodų į konkrečius Darbo kodekso straipsnius ar dalis, o išdėstyti projekte tų straipsnių ar dalių esmę, tam, kad pasikeitus Darbo kodekso straipsniui ar daliai, nereikėtų keisti ir VTĮ;

3.18. Siūlome tikslinti projekto 31 straipsnio 1 dalį ir nustatyti, kad ne tik *Karjeros valstybės tarnautojui ar įstaigos vadovui atsistatydinus iš pareigų sukakus senatvės pensijos amžiui ir įgijus teisę į visą senatvės pensiją, jo atleidimo iš pareigų dieną išmokama 2 mėnesių jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka*, bet ir laikinajam valstybės tarnautojui;

3.19. Siūlome tikslinti projekto 33 straipsnį ir įtraukti šiuo metu galiojančiame VTĮ esamą nuostatą, kad *Valstybės tarnautojams yra garantuojamos einamos pareigos ir nustatytas darbo užmokestis: <...> kai valstybės tarnautojai, gavę tiesioginio vadovo rašytinį (įskaitant gautą elektroninių ryšių priemonėmis) sutikimą, yra išvykę į sveikatos priežiūros įstaigą ir valstybės ar*

savivaldybės instituciją ar įstaigą, – iki 2 darbo dienų per mėnesį;

3.20. Siūlome įtraukti į projektą šiuo metu galiojančiame VTĮ esamas nuostatas dėl nuotolinio darbo;

3.21. Atsižvelgdami į projekto 7 straipsnio „Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas“ 12 dalį, siūlome įtraukti į projekto 34 straipsnį nuostatą, kad *Valstybės tarnautojas atleidžiamas iš pareigų, kai: <...> per įstatyme nustatytą terminą neįgyja einamoms pareigoms būtino išsilavinimo.*

Kartu siūlome svarstyti minėtą projekto 7 straipsnio „Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas“ 12 dalies nuostatą *(Iki šio įstatymo įsigaliojimo į pareigas priimti valstybės tarnautojai, kurie neturi aukštojo išsilavinimo, toliau eina pareigas, bet ne ilgiau kaip iki 2024 m. sausio 1 d. Per šį laikotarpį aukštojo išsilavinimo neįgiję valstybės tarnautojai atleidžiami iš einamų pareigų, nemokant jiems išeitinės išmokos)* dėl jos proporcingumo, teisėtumo ir sąžiningumo, nes nėra įmanoma iki 2024-01-01, faktiškai per metus, įgyti aukštąjį išsilavinimą, be to, manome, kad būtų tikslinga, atleidžiant tokius valstybės tarnautojus vis dėl to mokėti jiems atitinkamo dydžio išeitinę išmoką;

3.22. Siūlome svarstyti ar nereikia tikslinti projekto 7 straipsnio „Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas“ 17 dalį, kurioje nustatyta, kad *Valstybės tarnautojams iki šio įstatymo įsigaliojimo įgytos kasmetinės atostogos išsaugomos ir jų trukmė įsigaliojus šiam įstatymui nesikeičia?* Nes jeigu nebus pritarta LTPF siūlymui dėl tokio atostogų instituto palikimo, koks yra dabar galiojančiame VTĮ, ar šioje vietoje nereikia patikslinimo, kad iki įstatymo įsigaliojimo įgytų atostogų trukmė į ateitį keičiasi Darbo kodekso ir Darbo kodekso įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka? T. y. jei pagal Darbo kodeksą trukmė keičiasi kas 10 ar 5 metus, tai ir valstybės tarnautojui, kuris šiuo metu turi 30 darbo dienų trukmės atostogas, trukmė keisis pagal bendras taisykles?

3.23. Esminis klausimas, kuris kilo, susipažinus su projektu ir kitais siūlomais teisės aktų pakeitimais, yra tas, kad visiškai neaišku, dėl kokių priežasčių siūloma keisti valstybės tarnybą, kas esminio keisis ir kokia yra nauda valstybės tarnautojams, nes iš projekto aiškiai matyti, kad valstybės tarnautojų padėtis blogėja, socialinės garantijos ir darbo užmokestis ženkliai mažinamos. Iš esmės galima teigti, kad valstybės tarnautojai tampa darbuotojais, kuriems taikomi padidinti reikalavimai, ypač susiję su nepriekaištinga reputacija ir lojalumu Lietuvos valstybei.

4. Dėl teisės akto projekto Nr. 22-9945 „Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio įstatymas“ (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc?p_id=1646308) pranešame, kad:

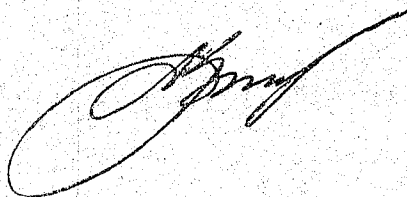
4.1. Siūlome tikslinti minėto įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalį, aiškiai apibrėžiant, kas yra vidutinis mėnesinis šalies darbo užmokestis, kas įeina į šią sąvoką. Taip pat siūloma braukti žodžius „su individualiomis įmonėmis“ ir braukti žodžius „n-2“, atsižvelgiant į toliau pateiktą komentarą;

4.2. Negalime sutikti su siūlymu (minėto įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalis), kad *Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bazinis dydis peržiūrimas ne rečiau, kaip kas trejus metus, atsižvelgiant į darbo užmokesčio pokyčių darbo rinkoje tendencijas ir šalies ekonominę situaciją. Pirmą kartą bazinis dydis peržiūrimas 2026 metais.* Manome, kad tai yra diskriminacinis siūlymas, nes per retas nustatytas indeksavimas, ypač atsižvelgiant į tai, kokia yra sudėtinga ekonominė situacija Lietuvoje;

4.3. Siūlome išbraukti iš minėto įstatymo 3 straipsnio 3 dalies žodžius „išskyrus atvejus, kai iš esmės pablogėja valstybės ekonominė ir finansinė būklė dėl krizių ar kitų ypatingų aplinkybių atvejais.“, nes neiškus kas turima omenyje dėl pablogėjusios valstybės ekonominės ir finansinės

būklės, kas įeina į šią sąlygą, ir kas įeina į sąvoką kiti ypatingų aplinkybių atvejai.

Pirmininkė

Loreta Soščekienė